

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ-МЕНЕДЖЕРІВ

Вінницький національний технічний університет

Проаналізовано зміст напрямів професійної підготовки менеджерів. Також розкрито специфіку післядипломної освіти з менеджменту.

Ключові слова: професійна підготовка менеджерів; організація якісної професійної підготовки; педагогічні умови; вища освіта.

MODERN TRENDS IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF STUDENTS-MANAGERS

The content of directions of professional training of managers is analyzed. The specifics of postgraduate education in management is also disclosed.

Keywords: professional training of managers; organization of high-quality vocational training; pedagogical conditions; higher education.

Соціально-економічні трансформації, процеси глобалізації, інтеграції, демократизації та інформатизації суспільства, підвищення ролі інформації висувають принципово нові вимоги до професійної підготовки фахівців з вищою освітою. Значною мірою це стосується менеджерів-економістів, професійна діяльність яких особливо підлягає модернізації, оскільки відбувається в контексті змін та тенденцій постіндустріального суспільства.

Адже потреби сучасного суспільства не обмежуються лише наявністю менеджерів, що виконують базовий набір функцій (планування, організація, мотивація, координація, контроль тощо), а передбачають наявність у них високої компетенції відповідно до змісту керованої ними організації.

Більшість досліджень процесу професійної підготовки менеджерів проведено в контексті формування та розвитку їх професійно важливих якостей та професійної культури. Дослідженням приділили увагу такі вчені: А. Алексюк, І. Бех, В. Галузинський, В. Демчук, М. Євтух, Н. Ничкало, І. Зязюн, В. Агєєв, А.Алексєєв, В. Бондарев, А. Боровський, В. Васильєв, Г. Щокін, А. Чернявський.

Метою тези є аналіз специфіки вищої освіти з менеджменту, дослідити процес організації професійної підготовки менеджерів та визначити педагогічні умови, що забезпечують її ефективність.

Зростання ролі управлінських кадрів у діяльності організацій за останні півстоліття привело до зміни управлінської освіти в цілому та до необхідності вдосконалення системи вищої освіти для менеджерів. Це зумовлено змінами у структурі, змісті та цілях суспільного виробництва. Адже потреби сучасного суспільства не обмежуються лише наявністю менеджерів, що виконують базовий набір функцій таких як: планування, організація, мотивація, координація, контроль, а передбачають наявність у них високої компетенції відповідно до змісту керованої ними організації.

В професійній діяльності менеджера зростає роль людського фактору, відбуваються якісні зміни у характері та змісті управлінських функцій. Тому на особливу увагу заслуговує дослідження процесу професійної підготовки менеджерів [1–3].

Сьогодні постають цілком нові цілі та завдання в підготовці менеджерів професійної діяльності в процесі базової управлінської освіти. Важливо зазначити також, що післядипломна управлінська освіта виділена окремим напрямом і потребує детального дослідження. Вона має враховувати соціально-економічні умови, в яких діє менеджер-професіонал, ґрунтуватися на засадах розширення теоретичних знань у всіх аспектах його професійної діяльності, удосконалення вже сформованих професійних умінь та навичок. Післядипломна вища освіта з менеджменту – спеціалізоване вдосконалення освіти та професійної підготовки особи шляхом поглиблення, розширення й оновлення її професійних знань, умінь і навичок або отримання іншої спеціальності на основі раніше засвоєної однієї з основних освітніх програм вищої освіти та практичного досвіду [4]. Вона є своєрідним засобом підвищення кваліфікації управлінських кадрів шляхом поглиблення,

розширення і оновлення їх професійних знань, умінь і навичок в процесі професійного навчання.

Організація навчального процесу з менеджменту ґрунтується на підготовці фахівців, що здатні ефективно вирішувати складні прикладні проблеми в галузі управління, функціонування та розвитку соціальних систем різного характеру і призначення. Спеціальна організація передбачає: забезпечення професійної спрямованості та проблемності навчально-виховного процесу; організацію педагогічної взаємодії на засадах суб'єктних відносин, використання активних методів навчання, інноваційних дидактичних технологій, застосування особистісно-орієнтованого підходу до процесу навчання, відповідне наукове і методичне забезпечення навчально-виховного процесу.

Окрім того, організація навчально-виховного процесу не можлива без використання системи педагогічних умов. Доречними стануть такі педагогічні умови: удосконалення організації навчально-виховного процесу з метою активізації самостійної пізнавальної діяльності студента-менеджера, корегування форм, методів і засобів навчання відповідно до специфіки професійної діяльності суб'єктів навчально-виховного процесу, оволодіння вміннями моделювання, оцінювання та прогнозування процесу взаємодії як необхідного фактору реалізації професійної діяльності менеджерів.

По-перше, це дозволить сформуванню прагнення до постійного підвищення рівня ефективності своєї діяльності, оволодіння управлінською культурою, здатність до саморозвитку в процесі професійної діяльності здатність до постійного самовдосконалення, прагнення до підвищення свого професійного рівня в умовах навчання, здатність навчати працівників та здійснювати виховний вплив. По-друге, передбачає застосування інноваційних методів й засобів навчання та забезпечує активну розумову і практичну діяльність, розвиває пізнавальні інтереси та здібності, творче мислення, вміння й навички самостійної та розумової праці, що сприяє подальшій активності у постійному оволодінні знаннями та використанням їх на практиці в адміністративній діяльності. По-третє, сприяє встановленню злагодженої діяльності працівників, ефективному добору кадрів й формуванню з них згуртованого, працездатного колективу, розумінню, контакту й спрацьованості із підлеглими, вищими керівниками та колегами по роботі, організації контролю виконання, гнучкості, здатності налагодити відносини, вмінню переконувати, впливати силою власного прикладу.

В Україні освіта менеджерів є сектором ринку освітніх послуг, що пропонує різноманітні програми, якість яких є недостатньо високою, вони вимагають постійного оновлення, змін форм і методів навчальної роботи. За інтенсивного розвитку міжнародного освітнього простору, проблеми підготовки фахівців доцільно розв'язувати через інтеграцію з кращими здобутками світової педагогічної думки і творче використання досвіду зарубіжної країни. Наприклад в Канаді вищі навчальні заклади мають значні педагогічні досягнення і розвинену систему професійної підготовки фахівців-менеджерів [3].

Однією з важливих особливостей канадської системи освіти та її складової – вищої менеджерської освіти є відсутність центральної влади для забезпечення координації дій ВНЗ. Зміст, форми і методи навчання менеджерів визначаються з огляду на напрями їхньої майбутньої діяльності. Програми передбачають різні освітні рівні й кваліфікації. Вони задовольняють як потреби досвідчених працівників, так і молоді без досвіду роботи. Аналіз закладів вищої освіти Канади засвідчує різноманітність курсів і комбінацій дисциплін. Наприклад, навчальні заклади пропонують такі курси першого рівня вищої освіти, як бізнес-навчання, бізнес-управління і менеджмент, спеціалізовані курси, які розкривають специфічні аспекти бізнесу і менеджменту. Це, зокрема, менеджмент людськими ресурсами, маркетинг, курси, спеціалізовані в окремих галузях економіки (менеджмент у галузі туризму, готельний менеджмент, менеджмент дозвілля та ін.). Є багато об'єднаних програм, що поєднують бізнес і менеджмент з предметними сферами – мовами, психологією, наукою, бухгалтерською справою тощо. Крім того, сучасній системі освіти варто врахувати демографічні зміни в країні та при підготовці фахівців менеджерів враховувати аспект андрагогіки [5].

В тезі варто відмітити досвід підготовки студентів менеджерів, ґрунтуючись на досвіді США [6], особливо варто відмітити таку форму проведення занять як – лекції. В США вважається, що проведення лекцій є не зовсім демократичною формою спілкування. Вона орієнтується на передачу інформації і передбачає, що лектор знає все, а студент не знає нічого. Крім того, під час лекції студент пасивно сприймає матеріал. Тому в США при підготовці студентів менеджерів перед лекцією роздають конспекти, що призводить не до конспектування її, а до активного включення студента в зміст матеріалу, що викладається. При цьому лекція в більшості американських вузів поєднується з

методом сократівської бесіди. Ця концепція дозволяє підвищити якість проведення лекції, її кращому засвоєнню та мотивує студентів ходити на неї. Тому, на мою думку, варто досвід США щодо проведення лекції запровадити в Вінницькому національному університеті, зокрема при підготовці студентів-менеджерів.

Висновки. Отже, було проаналізовано зміст напрямів професійної підготовки менеджерів. Також розкрито специфіку післядипломної освіти з менеджменту. Вдосконалення системи вищої освіти для менеджерів передбачає в першу чергу, якісну організацію навчально-виховного процесу. Тому важливо, забезпечити професійну спрямованість навчально-виховного процесу, організувати педагогічну взаємодію на засадах суб'єктних відносин, застосовувати особистісно-орієнтований підхід до процесу навчання. Зокрема, варто відмітити досвід США в напрямку проведення лекцій при підготовці студентів менеджерів у формі «сократівських бесід», що дасть змогу підвищити мотивацію їх до відвідування лекцій в Вінницькому національному технічному університеті та їх ефективність.

СПИСОК ВИКОРИТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Воробйова Є. В. Друга вища освіта як засіб підвищення кваліфікації управлінських кадрів / Є. В. Воробйова, Н. В. Підбуцька // Педагогіка і психологія творчої особистості: проблеми і пошуки: зб. наук. пр. – Запоріжжя: Класичний приватний ун-т, 2007. – Вип. 44. – С. 127–130.
2. Капітанець О. М. Педагогічна підготовка менеджерів у вищих технічних навчальних закладах: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти" / О.М. Капітанець. – Тернопіль, 2001. – 19 с.
3. Резнік С. М. Педагогічні умови управлінської підготовки магістрів адміністративного менеджменту / С. М. Резнік // Теорія і практика управління соціальними системами. – Харків: НТУ «ХПІ», 2009. – № 4. – С. 13.
4. Ушакова Н. М. Положення про післядипломну освіту з менеджменту / Н. М. Ушакова. – К., 2004.
5. Заюков І.В. Розвиток андрагогіки в умовах демографічних змін в Україні / І.В. Заюков., О. В. Кобилянський, А. В. Марченко. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/>.
6. Сучасні підходи до професійної підготовки менеджерів в США. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://knowledge.allbest.ru/management/2c0a65625b3bd79b5c53a89521206d36_0.html.

Траченко Крістіна Русланівна – студентка групи Моф-17, Факультет менеджменту та інноваційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: trachenkok@gmail.com.

Науковий керівник: Заюков Іван Вікторович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця. E-mail: Zivan@i.ua.

Trachenko Kristina R., student of the group Mof-17, Faculty of Management and Innovation Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail : trachenkok@gmail.com.

Supervisor: Zayukov Ivan Victorovich, Cand. Sc. (Econ.), Assistant Professor of Department of Health and Safety Studies, Vinnitsa National Technical University, Vinnytsia, E-mail: Zivan@i.ua.